İSTİKLÂL
Sene : 2 - No. 196
Başmuharriri:
Nizamettin Nazif
SALI 10 Haziran 1941

En Son Havâdis

Günün en son haberlerini verir Siyasî Akşam Gazetesi
3 KURUŞ

Içtimaî mücadelede muzaffer olmağa mecbur bir baş kumandan: Ruzvelt

Bu grevin mihver sabotaj plânına dahil bulunmadığını ve cidden muvaffak bir sabotaj nümunesi olmadığını kimse iddia edemez....

Nizamettin Nazif

İki gün evvel, Birleşik Amerika'nın Atlantik donanmasına mensup bir muhrip, Groenland sularında rastladığı bir Alman denizaltısına bombalarla hücum etmişti. Bugün, Birleşik Amerika ticaret bandırasını taşıyan 6500 tonluk bir geminin, bir Alman denizaltısı tarafından torpillendiğini ve batırıldığını haber aldık.

Mihverin Şefi Bay Hitler tarafından Birleşik Amerika'nın eski Belçika Elçisine verilen ve «Almanya ile Amerika arasında herhangi bir düşmanlığı mânasız bulan» beyanatın Life mecmuasında neşredilişinden bir hafta sonra biribirini kovalıyan bu hâdiseler, Birleşik Amerika'nın «Avrupayı ezen kuvvetleri imha etmek» hususundaki azmini ihsas ettiği kadar bu azimde ısrarını da haklı gösteren birer sebep suretinde istismar edilmek istidadını da haiz bulunmaktadırlar.

Atlantik harbi başladıktan sonra aldığı tedbirler, Birleşik Amerika'yı, İngiltere'nin, yalnız «mühimmat deposu ve tersanesi» olmaktan çıkarmış, Almanyanın gayri resmî bir düşmanı ve bir muharip namzedi haline yükseltmişti.

Ruzvelt'in «meçhul vazifelerde kullanılacak meçhul kuvvetlere kumanda etmek üzere sayısı meçhul yeni visamiraller» tayinine kalkışmasını takip eden son iki hâdise, Birleşik Amerika'nın muhariplik vasfını elle tutulur derecede maddeleştirmiştir.

Amerikan muhribi Alman denizaltısına saldırmakla Amerikanın muhariplik arzusunu harekete geçirmiş ve Alman denizaltısı da 6500 tonluk Amerikan nakliyesini batırmakla bu arzuya Almanyanın itiraz etmek niyetinde olmadığını ihsas etmiştir.

1916 da Vilson Amerikasını Almanyaya karşı tahrik eden başlıca sebep denizaltı harbi olmuş ve Amerika efkârı umumiyesinde, Lûzitanya gemisinin torpillenmesinden doğan galeyan, Vilson'a harbe girmek kararını verdirebilmişti.

Lûzitanya büyük bir gemiydi. Bu sefer batan nakliye nihayet 6500 tonluk kıymetsiz bir teknedir. Fakat 25 yıllık bir ara ile Atlantikte oynanan bu iki dram arasında mâna ve mahiyet itibarile hiçbir fark yoktur. Eğer Ruzvelt işi vurdum duymazlığa vurmazsa ortada mükemmel bir «casus belli» mevcuttur.

Fakat Ruzvelt, bu hâdiseyi ve buna benzer hâdiseleri, bir müddet için daha, anlamamazlıktan gelmeğe mecburdur. Zira 1916 da Reis «Vilson» un gösterdiği âni atılganlığı bugünkü Amerika ile tekrarlamak mümkün değildir. Şurada sıralıyacağım birkaç madde vaziyeti kâfi derecede aydınlatabilir:

1 — Amerikanın Atlantikte girişeceği bir muharebeyi derakap bir Pasifik muharebesi takip edecektir. Bir haftadanberi Tokyoda, üçüzlü pakt devletleri sefirleri ile Japon Hariciye Nazırı arasında cereyan eden müzakereler, Pasifik için nasıl bir kumpas hazırlanmakta olduğunu hissettirmektedir. Holanda Hindistanı üzerindeki Japon iddialarını vesile eden Tokyo gazeteleri, açıktan açığa harp istemektedirler.

Kime karşı?

İngiltereye ve Amerikaya karşı... Ve İngiltere şu anda Pasifikten ziyade Atlantikte bulunduğuna göre, harp vukuunda, cenup denizlerini ve Büyük Okyanusu, Amerika, tek başına, Japonyaya karşı korumağa mecbur kalacak demektir.

Bu takdirde, hissesine, şimdi, yalnız silâh ve mühimmat imal etmek düşen Amerika, üzerine biribirinden mühim dört büyük iş daha almağa zorlanmış olacaktır:

(Devamı üçüncü sayfada)

NİZAMEDDİN NAZİF

İngilterenin Vaşington sefiri Lord Halifaks Birleşik Amerika Hariciye Nazırı Kordel Hol ile konuşuyor

Dün bir Amerikan Muhribi bir Alman denizaltısına bamba atmıştı...

Bugün... Bir Amerikan gemisinin bir Alman denizaltısı tarafından batırıldığını öğreniyoruz

Okyanusta bu hâdiselerin başlaması Amerikanın harbe girmesini sür'atlendirir

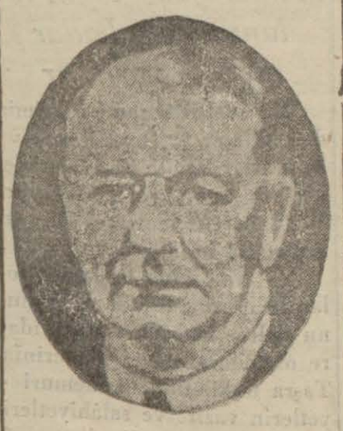

Atlas denizindeki son hâdiseleri izah etmesi beklenen ALBAY KNOKS

Vaşington, 10 (A.A.) — Bahriye Nezaretine gelen habere göre, Robin Moor Amerikan vapuru cenubî Atlantikte bir Alman denizaltısı tarafından batırılmıştır. Bahriye Nezareti hâdisenin resmen teyit edilmesine intizaren ticaret vapurlarının telsizleri vasıtasile alınan telgraf metnini neşretmekten imtina eylemektedir. Söylendiğine göre ilk haber Brezilya bandıralı Osorio vapuru tarafından verilmiştir. Osorio mürettebattan sağ kalanları bir tahlisiye sandalı içinde görüp kurtarmış ve keyfiyeti telsizle vapurdan vapura naklettirerek bildirmiştir.

Hariciye Nezareti ve bahriye komisyonu bu hususta ademi malûmat beyan etmişlerdir.

Yaz ortasında buz

Finlandiyada sıfırın altında 8 derece soğuk var

Helsinki, 10 (A.A.) — Stefani ajansından: Yeni bir soğuk dalgası yüzünden cenubî Finlândiyada sıfır altında takriben sekiz hararet derecesi kaydedilmiştir. Önümüzdeki rekoltelerin bundan müteessir olacağı tahmin edilmektedir.

Matsuoka

Ufukta yeni bir muharebe beliriyor

Japonya ipi koparmağa tahrik ediliyor!

Tokyo, 10 (A.A.) — D.N.B. Japon hükûmetinin, Hollanda Hindistanı hakkındaki müstakbel durumuna dair bir karar vermesi beklendiği bir sırada Japon gazeteleri Batavya'nın aldığı vaziyete hücum etmekte ve Japon heyetinin geri çağırılmasını istemektedir. Gazetelerden birçoğu Amerika ve İngiltereye serzenişte bulunmakta ve Japon hükûmetini bu iki memlekete karşı lâzımgelen tedbirleri almağa davet etmektedir.

Kokumin Şimbun diyor ki:

«Japon tekliflerinin Hollanda Hindistanı tarafından reddedilmesi iktisadî müzakerelerin kesilmesinden fazla bir şey ifade eder. Ret keyfiyeti Japon siyasetine karşı bir tehdittir ve garbî Pasifikte üstünlüğü elde etmek için Japonya ile İngiliz - Amerikan grupu arasında harbin başlaması demektir.»

Gazete müzakerelerin derhal kesilmesini, ayni zamanda da Amerika ile İngiltereye bir cevap teşkil edecek mahiyette müessir tedbirler alınmasını istemektedir.

Vişi ordusundan kaçan kaçana..

Kudüs, 10 (A.A.) — Mühim miktarda Fransız subayları Hür Fransız ve İmparatorluk kuvvetlerine iltihak etmişler, diğer birçokları da dövüşmekten vazgeçmişlerdir. Pazar günü öğleden sonra ileri hareketi 60 kilometre derinliğini bulmuştur. Dağınık mukavemet merkezlerine tesadüf edilmektedir. İngiliz zayiatı çok azdır.

Hırvatistan, Belgradın yaptığı eski mukaveleleri tanımıyor

Zağrep, 10 (A.A.) — Stefani ajansından: Hırvatistanda devlete ait madenlerden kömür satışına müteallik olarak 10 nisan 1941 tarihinden evvel aktedilmiş olan bütün kontratların feshedilmiş olduğu bir kararname ile ilân edilmiştir.

Amerikan tayyare fabrikalarında

Grevci amele işi azıttı!

Çalışmak isteyen arkadaşlarını ölüm le tehdit ediyorlar

Polisin bombası kâfi gelmeyince 3000 asker süngülerle hücum etti!

Tayyarelerin mitralyözlerin karıştığı bir sokak kavgası

Los Angeios, 10 (A.A.) — North Amerikan Aviation tayyare fabrikasının kapıları müdüriyet tarafından dün sabah saat 6/30 da açılmıştır. Bazı işçiler çalışmağa başlamıştır. Bununla beraber grevcilerin elebaşıları fabrikanın etrafına nöbetçiler dikerek çalışmağa gelenlere mâni olmağa çalışmaktadır. Fabrikanın ileri gelen memurlarından biri kapılarda kavgalar olduğunu söylemiş ve daha sıkı bir polis himayesine lüzum olduğunu ilâve etmiştir. Fabrikanın kapıları açıldığı zaman hususî polise mensup 90 memurla alelâde polis teşkilâtına mensup 225 memur himaye tedbirleri almış bulunuyordu. Ayrıca 3 askerî tayyare de fabrikanın üzerinde uçmakta idi.

(Devamı üçüncüde

İskenderiye boşalıyor!

Öbür güne kadar şehirden kaçanların sayısı 200 bini geçecek

İskenderiye, 10 (A.A.) — Hava bombardımanlarından sonra halk İskenderiye'den o kadar çabuk uzaklaşmak istiyor ki kadınlar ve hattâ bebekler bile vagonlar üzerinde seyahat etmektedir. Garın bütün methalleri asker tarafından tutulmuş olup kapılar ancak muayyen saatlerde açılmaktadır. Hıncahınç dolu trenler hareket ettikçe, müteakip trenlere binecek olanlar tarafından şiddetle alkışlanmaktadır. Pazar günü trenle 40 bin kişi şehri terketmiştir. Demiryolları idaresi erkânından bir zat önümüzdeki iki gün içinde iki üç misli fazla insanın İskenderiyeden ayrılacağını tahmin ettiğini söylemiştir. Şehir sükûneti muhafaza etmektedir.

Roma mülâkatı

Macar Başvekili Amiral Hortiye malûmat verdi

Budapeşte, 10 (A.A.) — Stefani ajansından: Başvekil Bay Bardossy, saltanat nâibi tarafından kabul edilmiştir. Başvekil, müşarünileyhe Romadaki görüşmeleri hakkında malûmat ve izahat vermiştir.

Yarınki çarşamba günü meb'usan meclisi toplanacak ve Bardossy hükûmeti tarafından izhar edilmiş olan mühim ıslahat projelerile meşgul olacaktır.

Başkumandan sıfatı ile ilk emrini veren RUZVELT

Ruzvelt Baş kumandan sıfatı ile ilk emrini verdi: *İtaat etmiyenleri süngüleyiniz!*

Vaşington, 10 (A.A.) — North American Aviation kumpanyası tayyare fabrikasının asker tarafından işgaline ait emrin imzasını müteakip B. Ruzvelt bir

(Devamı üçüncüde

İngiliz resmî tebliği

Derne ile Bingaziye sürekli hava akınları yapıldı

14 Italyan tayyaresi tahrip edildi

Kahire, 10 (A.A.) — Ortaşark İngiliz hava kuvvetleri umumî karargâhının tebliği:

Ağır İngiliz bombardıman tayyareleri pazar gecesi Bingaziye ve Derneye sürekli akınlar yapmışlardır. Bu hücumları müteakip Derne ile Gazalada yerde dağınık bir halde bulunan tayyarelere karşı mitralyöz ateşi açılmış ve Martubada bulunan nakliye otomobilleri kampına da taarruz edilmiştir. Tayyare meydanlarına ağır hasarlar yapılmıştır. Gazalada 6 düşman tayyaresi yakılmış, Dernede 8 tayyare tamamile tahrip edilmiştir. Diğer birçok düşman tayyareleri de ciddî surette hasara uğratılmıştır. Bingazide infilâklar olmuş ve yangınlar çıkarılmıştır. Dernede birçok tam isabetler neticesinde yüksek infilâk bombaları tahribat yapmış ve büyük yangınlar çıkmıştır.

İki tayyaremiz şimdiye kadar üslerine dönmemiştir.

Sovyetler birliğinin yeni teslihat komiseri

Moskova, 10 (A.A.) — Yüksek Sovyet Meclisi riyaset divanı tarafından neşredilen bir kararname ile B. Dimitri Ustinov teslihat komiserliğine tayin edilmiştir.

Meçhul ve esrarengiz Suriye : 11

Faysal, Şamdan, yangından kaçar gibi kaçmıştı:

Araplığı şüpheli ve Türk düşmanlığı şüphesiz bir adam: Azımzâde Hakkı

Müstemlekeci ruhu, ev sahibine, hak sahibine, birliğe ve kalabalığa düşmandır

Yazan: TARIK MÜMTAZ

Harbe tutuşmadan paniğe tutulan meşhur Meyselon gazileri ,kendilerini can havlile Şama atınca, Suriyenin istiklâlile beraber Kral Faysal'ın tacı, tahtı ve hattâ hayatı bile tehlikeye düşmüştü..

Bir kaç ay evvel Şama bir fatih gibi girip denizler aşırı ülkeler fethinden dönen bir cihangir gibi karşılanan bu ilk ve son Suriye kralı, o müthiş bozgun gününün akşamı Şamdan yangından kaçar gibi kaçtı.

Şamlılar için bir bardak suda koparılmış bir fırtına olan

(Devamı ikinci sayfada)

Suriyedeki Hür Fransız kuvvetleri başkumandanı GENERAL KATRU

Suriye de Harp

Beyrut düşmek üzeredir

Hücum kollarından biri şehre 50, diğeri 15 kilo metre yaklaşmıştır

Dürzü'ler ingilizlere tarafdar

Kahire, 10 (A.A.) — Kahireye gelen haberlere göre İngiliz, Hür Fransız, Avustralyalı ve Hintli motörlü kıt'aları Şimalî Suriyede ileri hareketlerine devam etmektedirler. Bu kıt'aların Litani ırmağını geçmiş olmaları çok memnuniyet verici bir hareket gibi telâkki edilmektedir. Bu ırmak ciddî bir mânia teşkil edebilirdi. Fransızların siyasî durumları hakkında henüz çok az malûmat vardır. Fakat, şimdiye kadar az mukavemet gösterildiği aşikârdır. Cebeldürüz'ün ârızalı topraklarından geçilecek yapılan

(Devamı üçüncüde

Mareşal Peten bir beyanname neşretti!

Mareşal Peten

Vişi radyosu bugün Mareşal Peten'in şu beyannamesini neşretmiştir.

«Fransızlar!

«İmparatorluğun birliğini korumak için harbe başlamış bulunuyoruz. Fransanın, eski bir müttefikine karşı harbe girmesini teessürle karşılamamak mümkün değildir. Fakat biliyorsunuz ki Fransa taarruza uğramıştır ve tecavüz sebebi olarak gösterilenler doğru değildir.

Suriyede bulunduğundan bahsedilen Alman tayyareleri uçamıyacak vaziyette bulunan sakat bir iki âlettir. Lübnanda ve Suriyede Alman askeri bulunma-

(Devamı üçüncüde

Birkaç Satırla...

Türk mucizesi, sade nev'inde değil, tarih boyunca da tekdir!

Hâmid Refik

Kıymetli muharrir ve müteffekkir Peyami Safa, «Türk mucizesi tektir!» başlıklı bugünkü fıkrasının bir yerinde şöyle diyor:

«... İstiklâl harbindeki Türk mucizesi, ikide bir tekerrür eden gündelik ve orta zaferlerden değildir. Tarih herhangi bir istikbalde bu mucizeyi tekrarlamak isterse, yine Türk istiklâli için Türke müracaat edecektir.»

Arkadaşımızla bu nokta üstünde birleşmediğimizi söyliyelim.

Çünkü:

Kendisi de pek iyi bilir ki «İstiklâl harbi» ve onun «mucize»leri -dediği şey-, Türk istiklâlini mukadderatın seyri içinde ebedileştiren perçinin adıdır; bu mücadelenin tekerrürü ihtimalini düşünmek mucizenin sırrını «sır» olmaktan çıkararak beşerî imkânlar kadrosu içine sokar.

Halbuki Türk istiklâl mücadelesi ancak bir kere doğan bir «san'at eseri» kadar eşsizdir. Sade nev'inde değil, tarih boyunca da öyle! Varlığı kendisile kaimdir; zamandan ve mekândan münezzeh ve bu itibarla da «ilâhî» olan bir şeydir.

Onu bir vâkıa değil, bir iman halinde içimizde saklayışımızın sebebi budur.

"- Arka direk çatırdayarak devrildi. Uçan baca yüz metre ötede denize düştü,,

Müellifi : Nizamettin Nazif

— İşte dostlarım... dedi. Bundan sonra rahat rahat çalışmağa başladık. Karakolda ne kadar polis varsa hep benden borca alış veriş ediyorlardı. Bekçiyede arasıra yarım kiloluk bir şişe rakı ikram etmeyi unutmuyordum. Artık bizden şüphe etmek şöyle dursun, bilâkis bize yardım ediyorlardı. Faraza bekçiye: «— Mehmet ağa... Git bana iki araba tut!» diyordum. Sopasını dük kânda bırakıyor doğru, hana koşuyordu. Arabacılar fazla para istediler mi, hemen komisere yüz dirhem pastırma gönderiyordum, mesele kalmıyordu. Hattâ bir gece yeni bir arkadaş gelmişti. Fazla bir kazma lâzım oldu. Nereden tedarik ettik bilir misiniz?

Komiteciler ,artık şarabın tadını almışlar, kadehleri doldurup doldurup boşaltıyorlardı. Metrepolit bir an onlardan bir cevap çıkmasını bekledi. Sonra bir kahkaha fırlatarak:

— Bekçi Mehmet ağadan... diye devam etti. Ondan aradık. Gitti, nereden buldu, buluşturdu bilmem. Fakat buldu ve getirdi.

Kafalar tütsülendikçe komiteciler, Kerasimoff'a karşu göstterdikleri hürmeti yavaş yavaş ihmale başlamışlardı. Şimdi, birisi fakfon tabakasını çıkarmış kalın bir sigara sarıyordu:

— Peki be papas efendi... dedi. Dükkânda ne yapıyordunuz ki böyle kazma kürek arıyordunuz?.

— Ne mi yapıyorduk? Toprağı kazıyorduk be arkadaş komite bizi oraya fasulye satıp para kazanmağa göndermemiştiya...

—.....

— Bir tünel açıyorduk. Gece oldu mu, keşişler, dükkânın arka tarafında işe başlıyorlardı. Sabaha kadar nöbetleşe nöbetleşe çalışıyorlardı. Çıkardığımız toprakları büyük çuvallara dolduruyorduk. üstlerinede ikişer üçer okka fasulye ... Bunları arabaya yükletip başka yerlere taşıyorduk.

— Peki amma arabacılar farkına varmıyorlar mıydı?

— Sen de amma toymuşsun ha...

Hiç bu iş yabancı adama bırakılır mı? Arabacılara paralarını peşin veriyordum. Çuvalları arabalara yüklüyorlardı. Fakat arabaları bizim adamlar kullanıyorlardı. Onlar, dükkânın karşısındaki meyhanede çakıştırıp bekliyorlardı. Tam on beş gün sonra...

Bu sırada dışarıdan bir yaylım ateş sesi gelmişti. Komiteciler, yerlerinden kalkarak pencereye doğru koşmak istediler. Mitrepolit onları göğüslerinden itti:

— Telâşa lüzum yok. Geçen sene Sarafoffun yanından kaçan bir hain cezasını gördü, onu dün gece köyünde basmışlar. Bir saat önce huduttan aşırıp getirdiler.

Yerlerinize oturun da hikâyemi bitireyim.

—.....

— Nerede kalmıştık? Ha... tam on beş gün sonra, işimiz bitmişti.

«Boşnak Han» dan Osmanlı bankasına kadar içinde rahat rahat gidip gelinecek bir tünel kazmıştık Keşişlere «Haydi artık siz gidiniz» dedim. Varna için birer bilet aldılar, vapura bindiler. Bombaları tutuşturmak vazifesi bana verilmişti. O gece sabaha karşı tünele daldım. Sonuna kadar ilerledim. Tahmin ediyordum ki orası tam büyük kasanın altındadır. Bir meşin çanta içinde altı bomba götürmüştüm. Bunların iki cehennem makinesi idi. Birini kurdum; toprak içine gömdüm. Saate baktım, alaturka dokuz buçuk. Makineyi beş saat sonra patlıyacak surette ayar etmiştim. Yani tam alaturka iki buçuk dedi mi, gümbürrr! banka uçacaktı. Malûm a bu saat tam iş saatidir. Fakat dükkâna girince bir de ne göreyim? yanlış bomba koymamışmıyım? Çantadaki iki cehennem makinesisinden biri büyük biri küçüktü. Ben büyüğü koyacağım derken küçüğü koymamışmıyım? tekrar kalktım, tünelin öbür ucuna kadar gittim. Küçük bombayı çıkardım, büyüğünü koydum ve küçüğü tekrar çantaya yerleştirerek dükkâna dönüdüm. Sokağa çıktım. Cebimde vizeleri yapılmış bir Fransız pasaportu vardı. Hemen rıhtıma... gelsin sandal. Atladım içine, çektim vapura.

— .....

— Bir kamara tuttum. Yatağa uzandım. Kendimden geçmiş, uyuyuvermişim. Aradan ne kadar geçti bilmiyorum. Bir korkulu rüya görür gibi oldum uyandım. Fakat senmisin uyanan? Bir ses işittim:

(Daha var)

Kısa Haberler

★ Maliye Vekili Fuat Ağralı dün akşam Ankaraya gitmiştir.

★ Belediye asker ailelerine haziran aylığı vermeğe başlamıştır. Hususî muhasebe bu işe ayda 150 bin lira vermektedir.

★ Üniversite haftasında bulunmak üzere Diyarbakıra giden profesörler heyeti yarın şehrimize gelecektir.

★ Ticaret Ofisi Umum Müdürlük teşkilâtı, dün Yeni Valde hanının üst katına taşınmıştır.

★ İnşaat Usta Okulunun tahsil müddeti dört yıldan beş yıla çıkarılmıştır.

★ Üniversitede bu seneki mezunlar için, diploma tevzii merasimi yapılmıyacaktır. Mezuniyet ikmal imtihanlarının neticeleri alındıktan sonra diplomalar tasdik edilmek üzere Vekâlete gönderilecektir.

★939 yılında büyük, küçük şehirlerde 33 bin kişi evlenmiştir.

★ Hukuk Fakültesinin diplomaları tasdik edilerek Ankaradan gelmiştir.

★ Maarif Müdürü Tevfik Kut Vekâletin daveti üzerine dün Ankaraya gitmiştir. Müdür, vilâyetimize ait bazı maarif işleri hakkında Vekâletle temas edecektir.

★ Fiyat Mürakabe Komisyonu dün toplanarak ihtikâr vakaları üzerinde tetkiklerde bulunmuş ve kuzu etine narh koymaktan vazgeçmiştir.

★ Şehrimizdeki bütün motörlü nakil vasıtalarının kontrolüne ayın on dokuzunda başlanacaktır. Bozuk olanlar derhal seferden menedilecekler dir.

★ Dün yapılan itfaiye mektebi imtihanlarına 42 kişi girmiş ve bunlardan kırkı muvaffak olmuştur. Diplomaları Valinin Ankaradan avdetinden sonra dağıtılacaktır.

★ Dün şehrimizden 100 bin liralık ihracat yapılmıştır.

★ Bugünden itibaren ellerinde naftalin bulunanlar Fiat Mürakabe Komisyonuna beyanname vermeğe mecburdurlar.

★ Yakında İngiltereden 10 ton naftalin gelecektir.

★ Rizedeki çay istihsalâtının önümüzdeki yıl 150 bin kiloya çıkarılması için yeni tedbirler alınmıştır. Bunun için 18 bin hektar arazi daha çay ekimine ayrılacaktır.

Nihat, Galatasaray avlularına bir ihtiram çelengi koyarken

Fener - Galatasaray arasındaki son maçtan bir sahne

Bize göre

İhtikâr suçunun cezasını şiddetlendirmeli !

Sık sık gazetelerde okur veya işitiriz: Filân işde ihtikâr yapılmış, falan kimse bu yüzden mahkemeye verilmiş...

Bu iğrenç kelimenin hâsil ettiği nefret ve ihtikârın kendisi kadar, suçluya verilen ceza ağır değildir.

— Niçin?

«— Suçun yarattığı tesir ceza nisbetinden kat kat fazla olduğu halde, cezanın azlığı, suçla ceza arasında şaşmaz bir müvazenenin ölçülerini arıyan «adalet» in icabıdır.»

Öyleyse cezanın büsbütün ağırlaştırılması lâzımgelmez mi?

Alelâde zamanlarda nadir rastlanan ve pek o kadar tehlikeli olmıyan bu suç, buhranlı zamanlarda, cemiyetin selâmetini tehdit edecek bir hal alır.

Böyle bir vaziyette suçlunun cemiyetle olan rabıtaları gevşemiş demektir. Bunu kuvvetlendirecek ve yeni yeni gevşemelerin önüne geçecek sıkı tedbirler almak cemiyetin en esaslı bir hakkıdır. Cezanın miktarını çoğaltmak, suçluyu bir suikastçi gibi karşılamak, suçun intişar sahasını daraltır ve hattâ büsbütün önliyebilir.

Onun içindir ki, ihtikâr suçlusu hakkında sade takibat yapmak yetmez; bunu şiddetlendirmek ve suçluyu «nefes alamaz» hale getirmek lâzımdır.

Bu böyledir !

İkmale kalan talebelere kurs

İkmale kalan Orta mektep talebelerini imtihana yetiştirmek üzere açılacak kurslar 16 temmuzda derse başlıyacaklar, ve 23 ağustosa kadar faaliyetlerine devam edeceklerdir. Kurslara devam mecburî değildir. Tatil dolayisile yer değiştirmiş olan talebeler bulundukları yerlerdeki kurslara devam edebileceklerdir.

BU YIL FINDIK BOL

Karadeniz havalisinde bu yıl fındık mahsulü çok bol olacaktır. Bunların ihracını temin için Ticaret Vekâleti belli başlı fındık ihracatçıları ile temasa başlamıştır. Almanlar şimdiden fındık almak istemektedirler.

Basradaki ziraat aletleri

Amerikadan Basraya gelerek orada kalan mühim miktarda ziraat âletleri memleketimize getirmek üzere yola çıkarılmıştır. Aletler Ziraat Vekâleti tarafından ısmarlanmıştır. Aletler gelir gelmez Vekâlet tarafından muhtelif mıntakalara dağıtılacaktır.

Kastamonu da yağmur yağdı

Kastamonu 10 (A.A.) — İki buçuk aydanberi devam eden kuraklıktan sonra dün yağmur yağmağa başlamıştır. Bu ilk yağmur kuraklık tehlikesini tamamen bertaraf etmektedir.

Şehir ve Memleket Haberleri

Askere gidenlerin tarlaları

Ekinler köylü ve halk tarafından toplanacak

Askere gidenlere ait tarla ve bahçelerdeki her türlü mezruatın mahallî idarelerin yardımile köylüler veya halk tarafından toplanması alâkadarlara bildirilmiştir.

Satışlardan elde edilecek paralar askere gitmiş olanın ailesine verilecek, yoksa kendi adına muhafaza edilecektir.

Petrol taşıyan motörler

Münakalât Vekâleti petrol taşıyacak ahşap motör ve yelkenliler için bir talimatname hazırlamış ve Liman Reisliklerine göndermiştir.

Petrol taşıyacak ahşap vesait Dizel motörünü havi olacaklar, makine dairelerindeki hararetin anbarlarına geçmemesi için hususî bölmeler yaptıracaklardır.

Yakında yapılacak muayeneler de bu tesisatı yaptırmamış motörler seferden menolunacaklardır. Motörlerde yangın söndürme makineleri de bulundurulacaktır.

Marmara'da yeni iskeleler yapılıyor

Tekmil Marmara limanlarına birer yeni vapur iskelesi inşası kararlaştırılmıştır. Bu suretle Trak sistemi vapurların tahmil tahliyesi kolaylaştırılmış olacaktır. İlk iskele Gemliğe yapılacaktır.

Amele ücretleri

Hasat zamanı yaklaştığından her tarafta amele ücretleri artmıştır. Ziraat Vekâleti, Anadolunun fazla amelesi bulunan mıntakalarından, hasat işleri çok olan yerlere parasız amele sevki için Münakâlât Vekâletine müracaat etmiştir. Köylünün zararına olarak amele ücretlerinin çok yükselmemesine de dikkat edilecektir.

FAYDALI YAĞMURLAR

Ankaradan gelen haberlere göre, Kütahya, Eskişehir, İsparta, Konya ve Çumra vadisine, Adanaya, Yozgada, Afyona, Sıvasa ve Anadolunun diğer yerlerine çok faydalı yağmurlar yağmıştır. Çiftçinin yüzü gülmüştür. Bu yıl mahsulün çok bereketli olacağı bilirilmektedir.

Vali ve Belediye Reisi Ankaradan döndü

Asker ailelerine yardım

Belediye resimlerine zam yapılacak. Meclise bir kanun lâyihası veriliyor

Muhtelif işler etrafında alâkadar makamlarla temaslarda bulunmak üzere Ankaraya gitmiş olan Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar bu sabah şehrimize dönmüş, Haydarpaşada Emniyet Müdürü, Vali Muavinleri, Vilâyet ve Belediye erkânı tarafından karşılanmıştır.

Vali bir muharririmize demiştir ki:

— Asker ailelerine esaslı bir surette yardımlarda bulunulması için Dahiliye Vekâleti tarafından bir kanun hazırlanmasına başlanmıştır. Bu kanun ile bütün Belediye resimlerine muayyen nisbetlerde zamlar yapılacak ve bu suretle elde edilecek fazla varidat asker ailelerine daha fazla yardım yapılması için sarfolunacaktır. Kanun müstaceli şekilde bugünlerde Meclise sevkolunacaktır.»

Vali ve Belediye Reisi şehrin muhtelif semtleri ve bilhassa Kadıköyündeki istimlâkler için de alâkadarlardan lâzımgelen müsaadeyi aldığını söylemiştir.

Yeni kanun ile belediye vergilerine zamlar yapılacaktır. Bina ve arazi vergileri de artacaktır Zam nisbetini Vekâlet kararlaştıracaktır. Gelecek aydan itibaren asker ailelerine daha fazla yardıma başlanacak, belediye resim vergilerine yapılacak zamlar 941 senesi haziranından itibaren tatbik olunacaktır.

Diğer taraftan ayrıca vesait nakliye ve eğlence yerleri ücretlerine asker ailelerine yardım için zamlar yapılması hakkında da Vekâletçe tetkikler yapılmasına başlanmıştır.

Bu sabahki infilâk

Krem kazanı patladı iki işçi ağır surette yaralandı

Eminönünde Mısırçarşısı civarındaki Sabuncu hanının ikinci katında bulunan Kâmil Holtün krem imalâthanesinde bu sabah saat 10 da havagazı ocağının patlamasile ânî bir yangın çıkmış ve iki işçi ağır surette yaralanmıştır. Vak'a havagazı ocağının üzerinde kaynamakta olan krem kazanının parlamasından çıkmıştır. Alevler mukavva kutulara da sirayet ettiğinden kısa bir zamanda yangın büyümüştür. Bu sırada ocak başında bulunan Marya kızı Raşel muhtelif yerlerinden ve Ali kızı Cemile de yine muhtelif yerlerinden yaralanarak Haseki hastahanesine kaldırılmışlardır.

Bina kısmen yandığı halde ateşi söndürülmüştür.

OTLAR İÇİN TEL

Bu sene çok bol olan otların demet yapılabilmesi ve şiddetli yağmurlar başlamadan evvel otların kaldırılması temin için alâkadarlardan lâzım gelen müsaadenin istihsali için teşebbüslere girişilmiştir.

Çankırı çiftçilerinin yüzü güldü

Çankırı 10 (A.A.) — Yağmursuz geçen uzun bir devreden sonra dün yağmağa başlıyan yağmur çiftçilerin yüzünü güldürmüştür.

Açıkta kalan İnhisar memurları

Memuriyete tayin olununcaya kadar maaş alacaklar

Bir müddettenberi şehrimizde tetkikler yapan Gümrük ve İnhisarlar vekili Raif Karadeniz dün Ankaraya dönmüştür. Vekil hareketinden evvel şu beyanatta bulunmuştur:

«— Tatbikine başlanmış olan İnhisarlar teşkilât kanununu sadece kadroları değil, idare organlarının ve şubelerinin Taşra teşkilâtındaki memuriyetlerin vazife ve salâhiyetlerini de göstermektedir.

İnhisarlar memurları, devlet memurları için tanınmış bulunan her sahadaki hakları tecavüz etmiyen ve onlarla muadil sayılabilecek haklara sahip olmaktadırlar.

Yeni kadrolarla açıkta kalan otuz dokuz memur da teşkilât kanununa ilâve olunan bir madde hükmüne göre açıkta kaldıkları müddetçe maaşlarını tam alacaklar ve derecelerine uygun bir memuriyet açılınca o memuriyete yeniden tayin olunacaklardır.»

Alaçatılıların vatan severliği

Alaçatı 1ğ (A.A.) — Dün burada yapılan bir toplantıda 75 vatandaş hava kurumuna âza olarak kaydedilmiş ve taahhütlerine mahsuben kuruma 11,5 lira teberrüde bulunmuşlardır.

Kısaca:

"Dil" ve "Lisan" arasındaki fark

Gramer ve lisan meseleleri etrafında kararlar almak üzere Marif Vekâletinde bir komisyon toplanacağı haberi lisandaki vahdetsizlikten şikâyetci olan herkesi, hepimizi sevindirdi. İnşaallah komisyon kestirme kararlara varır da, bu müzmin derdden kurtuluruz.

Biz, kısaca şuna işaret edelim: Bir çok yerlerde hattâ sözü geçen komisyonun adı zikredilirken bile, lisan yerine dil kelimesinin kullanıldığını görüyoruz. Dil, tekellüme yarayan uzvun adı, yani «langue» karşılığıdır. Bunu «langage» mukabili olan lisan ile karıştırmamalı..

Komisyonun önce bu noktayı takarrür ettirmesini doğru buluruz.

Sevgilisinden yüz bulamayınca...

Zavallı kızı dört yerinden bıçakla yaraladı

Uzunçarşıda Maskeli Handa oturan seyyar satıcı Bayramın kızı Saliha dün yolda giderken, bir müddettenberi peşini takip etmekte olan Kemal isminde bir gençle karşılaşmış ve Kemali görünce kaçmak istemiştir, fakat Kemal derhal yolunu kesmiş ve evvelâ kendisiyle görüşmesi için kıza yalvarmıştır. Fakat yüz bulamayınca cebindeki bıçağını çekmiş ve Salihayı dört yerinden yaralamıştır. Yaralı kız Haseki Hastanesine kaldırılmıştır.

Meçhul ve esrarengiz Suriye: 11

Bir Türk düşmanı

Azımzade Hakkı..

Yazan: *TARIK MÜMTAZ*

(Başı Birincide)

Meyselon muharebesi, Fransızlar için bir bardak su içmek kadar kolay olmuş ve havadan kazanılmış bir acaip zaferdi.

Bu bedava zaferin kahramanı olan General Guro kıt'aları Şama girerlerken, Kral Faysal Şamın üç istasyonundan biri olan Beramke istasyonunda hazırlanan hususî bir trene atlıyarak tahtından ve payitahtından gizlice ayrılmıştı.

General Guro Şama girer girmez, Şamın «Beyti Azım»diye meşhur olan Azım zade ailesinden Hakkı el Azım'ı, «Hâkimüddimsk» yani Şam hâkimi ünvanile devlet reisi yaptı.

Hakkı bey Elazım, Suriyeliler arasında hiç bir Suriyeliye benzemiyen orijinal fesile meşhurdur.

Başındaki limon kabuğu gibi küçücük Aziziye kalıplı fesile Sultan Aziz devri ricalini hatırlatan bu adam, kılı kırk yaran nezaket ve tevazuu ile, Şark an'ana ve terbiyesine sımsıkı bağlılığile, şakrak ve kibar İstanbul Türkçesile Şamın ortasında mükemmel bir «İstanbul efendisi» ni yaşatıyordu.

Araplık hareketinin bir çok tanınmış şefleri gibi arap olmıyan bu ince adam da, Konyada Kemik oğulları diye maruf olan eski bir ailenin evlâdı ve halis bir Anadolu Türk'üdür.

Pek eskiden kalma bir atalar sözüne uyarak «Evveli Şam, âhırı Şam» diye tası tarağı topladığı gibi Şama göçen bu kemik oğulları, Şama gelir gelmez isimlerini de Garplaştırıp kemik mânasına gelen Azım'ı soyadı aldıkları halde lisanlarını titiz bir din taassubiyle muhafaza etmişlerdir.

Şamda her azımzâde evi İstanbul Türkçesinin en şakrak bir bülbül yuvasıdır.

Bu adam general Guronun en nazik bir zamanda en mühim bir mevkiye getirip oturtmasına gelince hemen haber verelim ki, Hakkıâzam arap davasındanda kraldan fazla kıral taraftarlığı gütmüş, müstârab yani araplaşmış Türkler'den biridir.

Geçen büyük dünya harbi çıkarken Mısıra kaçmış ve harp müddetince Cemal paşanın Suriyedeki icraatına karşı şiddetli mücadelelere girişmiş ve oradan Fransaya geçerek Paris'te toplanan millî arap komitesinin faal elâmanları arasına karışmıştı.

General Guro, araplığı şüpheli ve Türk düşmanlığı şüphesiz bir adam arıyordu. Aradığını Hakkıâzamda bulduğunu tahmin edince, bir müstemleke idaresi için aranıp tabulunamıyacak bu gölge adamı Şamdaki Kukla hükûmetin perdesine çıkarmakta tereddüt göstermedi.

Mısır ve Paris te Fransaya karşı gösterdiği sadakat ve hizmetin ilk mükâfatını bu suretle Fransızlardan gören Hakkıâzam, ikinci mükâfatı da acısını ölünceye kadar unutamıyacağı bir intikam kurşunu ile kendi vatandaşlarından tatmakta gecikmemişti.

Suriyeyi Mareşal Allenbi'nin kumandasındaki İngiliz ordu ları Fransa namına işgal etmişlerdi.

General Guro bu kıymetli

(Devamı dördüncü sayfada)

Bu Günün EN SON Haberleri

Dö Gol

Bir harp röportajı:

Suriye muharebesi nasıl başladı?

Londra, 10 (A.A.) — Röyter ajansının Suriyedeki İngiliz İmparatorluk kuvvetleri nezdinde bulunan hususî muhabiri İngilizlerin ve Hür Fransızların Suriyeye girişi hakkında aşağıdaki malûmatı vermektedir:

İngiliz kuvvetleri pazar günü, sabahın ilk saatlerinde hududu aşarak Suriyeye girmişlerdir. Piyade kuvvetleri, zırhlı otomobillerin müzaheretile üç koldan ilerlemişlerdir. Birinci kol, Pas Nagura üzerinden sahil yolunu takip etmiştir. İkinci kol, Natala üzerinden Hul gölünün münbit vâdisinden ilerlemektedir. Münhasıran Hintli ve Hür Fransızlardan mürekkep üçüncü kol ise tarlalardan ilerliyerek Taberiye'nin şarkında Eriha nehrini geçmiştir. Bu kol doğrudan doğruya Şam üzerine yürümektedir. Ayni zamanda İngiliz süvari devriye müfrezeleri Suriyede derinliğine nüfuz ederek Fransız ileri karakollarının mukavemetine mâni olmuşlardır. Filistin hududunu muhafaza etmekte olan bu süvari kıt'aları Suriye topraklarını karış karış bilmektedirler.

Bu telgrafı Matula bölgesinden yazıyorum ve ekseriyeti müstemleke askerlerile birkaç Lübnanlı teşk ileden bir kuvvet şimdi bu mıntakada mukavemet göstermektedir. İngiliz obüsleri ıslık çalarak başımızın üstünden geçmektedir. Bu esnada Avustralya piyadesi avcı hattında ihtiyatla ilerliyerek yamaçlarda meharetle zilerini işgal etmişlerdir. Hasım gizlenmiş bulunan mitralyöz mevunsurlar ileri hareketine mâni olmak tabiyesini kullanmaktadırlar.

Muhasamat pazar sabahı saat 2 de ay ışığında başlamıştır. Suriyede, huduttan 30 kilometre içerde bulunan Matulanın şimal çıkıntısı üzerinde kâin küçük bir otelde silâh ve mitralyözlerin ateşinden uyanarak muharebenin başladığını anladım. Kuvvetlerimiz hududa o kadar gizli ve sessizce girmişlerdir ki Matuladaki Yahudilerle İngilizlerin şehre girdiğinden haberdar bile olmamışlardır.

Kuvvetlerimiz yoldan istifade etmemişler ve hava karardıktan sonra tarla ve dağ yollarından yürüyerek ilerlemişlerdir. Matuladaki Fransız gümrük karakolu mukavemet etmemiştir. Burada bulunan yedi jandarma teslim olmuşlardır. Fakat ay ışığında kolayca tefrik edilen karla örtülü Hermon dağındaki Khiem istihkâmının topları ateş açmıştır. İngiliz topçusu derhal mukabele etmiştir. Bu bölgedeki ilk hedeflerimizden başlıcalarını Beyrut yolu üzerinde bulunan Morcayum civarında iki mühim köprü teşkil etmiştir. Hiçbir düşman tayyaresi görmedik. İngiliz avcı tayyareleri üzerimizden geçmektedir.

Başmakaleden devam

(Başı Birincide)

1 — Garbî Afrikadaki Fransız müstemlekelerini, bilhassa Dakarı zaptetmek.

2 — Atlantik muharebesine bilfiil iştirak etmek.

3 — Amerika kıt'asını şarktan ve garptan herhangi bir tecavüzden korumak.

4 — Bütün Pasifiki ve Avustralyası ile, Yeni Zelandası ile, Holanda müstemlekeleri ile bütün Cenup denizlerini müdafaa etmek.

Bu dört mühim vazifeyi üzerine yüklendiği gün, Amerikanın, silâh ve mühimmat imali randımanı bugünkünün iki misli artmış olsa bile, İngilterenin ve Hür Fransanın bu randımandan edebileceği istifade birkat daha azalmış olacaktır.

Kaldı ki Amerika, şu anda, göğüslemeğe başladığı bir içtimaî mücadeleyi, herşeyden evvel başarmağa mecbur bulunuyor. Bu, Avrupada eseri kalmıyan sınıf mücadelesi, felâketli bir seyir takip etmek istidadı ile Birleşik Amerikada hortlamış bulunuyor.

North Amerikan tayyare fabrikalarında bir haftadanberi başmücadele safhasına girdiğini, lıyan grevlerin bugün nasıl bir son haberlere tahsis ettiğimiz sütunlarda okuyabilirsiniz. Saldıran amelelere polisler bombalarla hücum ediyor, fabrika bacalarının üstünde askerî tayyareler uçuyor ve hükûmet, grevcileri süngü hücumuna kalkan taburlarla dağıtabiliyor.

Bu hâdiselerin, mihver sabotaj plânlarına dahil bulunmadığını ve muvaffak bir sabotaj nümunesi olmadığını iddiaya kalkışmak hatâ olur.

★

Ruzvelt, Birleşik Amerika askerlerine, grevcilere hücum emrini başkumandan salâhiyetlerini kullanarak vermiştir. Hissediliyor ki bu başkumandan Atlantik ve Pasifik harp sahnelerinde belirmezden önce içtimaî mücadele sahnesinde muzaffer olmağa mecburdur.

NİZAMETTİN NAZİF

Beyrut düşmek üzere

(Başı Birincide)

Der'a ileri hareketi de memnuniyet verici bir tarzda inkişaf etmektedir. Cenubu şarkide bu mıntakanın büyük kısmı lâv yataklarından teşekkül ettiğinden nakliyatın yollardan ayrılmadan yapılması zaruridir. 1926 isyanının Fransızlar tarafından insafsızca bastırıldığını unutmıyan Cebelidürüz ahalisinin İngilizlere taraftar olduğu zannedilmektedir.

Der'a ve Kuneytra'dan geçen yolların ikisi de Şamda birleşmektedir. Her iki şehir de Suriyenin mühim merkezi olan Şama 70 kilometre mesafededir.

Avam kamarası mühim toplantılar yapmağa hazırlanıyor

Acaba Çörçil, bir harp Kabinesi kurulmasına yine itiraz edecek mi?

Bir çok hatipler söz alacak

Girid muharebesi Mebusları çok sinirlendirmiştir

Londra, 10 (A.A.) — Pentecote yortusunu müteakip yeniden mesaisine başlıyacak olan Avam Kamarasının bu ilk celsesi nadiren tesadüf edilen bir alâka ile beklenmektedir. Bu celsede prensip itibarile münhasıran Girit muvaffakiyetsizliği ve bu muvaffakıyetsizliğin doğurduğu akislerin görüşülmesi bidayette mukarrer olmakla beraber Hür Fransız ve İngiliz kuvvetlerinin Suriyede harekete geçmesi üzerine müzakerelerin daha şümullü olacağı anlaşılmaktadır. Celse başlarken bu harekât hakkında beyanat yapılması ve müteakiben biribirine kuvvetle bağlı bulunan üç meselenin tetkik edilmesi muhtemeldir. Bu meseleler şunlardır:

1 — Ortaşarktaki askerî vaziyet,

2 — Harbin sevk ve idaresi ve harp kabinesinin yeniden teşkilâtlandırılması,

3 — Bilhassa sınaî saha nazarı dikkate alınmak şartile sivil sahada harp gayretleri.

Mutat hilâfına, celse, B. Çörçil tarafından açılmıyacaktır. Bay Çörçil evvelâ tenkitlerin yapılmasını bekliyecektir. Gazetelerde yürütülen mütalealara ve muhtelif siyasî partiler mümessilleri tarafından söylenen nutuklara bakılırsa tenkit yapacak birçok hatipler vardır. Hernekadar Çörçil, tenkitlere muhatap tutulmıyacaksa da aşikâr bir surette hissedilen nahoş tesiri izale etmek üzere birçok suallere cevap vereceği zannedilmektedir.

Giridin tahliyesile neticelenen sevkulceyş ve tabiye hataları hakkında yapılan şiddetli tenkitler malûmdur. B. Çörçil bu hataların sebeplerini izah edecek, hem de tekerrür etmiyecekleri hakkında teminat verecektir. Birçok kimseler, Girit muvaffakıyetsizliğini kara ve hava kuvvetlerinin işbirliği yapmamasına hamletmekte ve bu vaziyetin ıslahı için lâzım gelen tedbirlerin alınmasını istemektedirler.

Harbin umumî sevku idaresi hakkında, bir İmparatorluk kabinesinin teşkilinden tekrar bahsedilmekte ise de bu teklif B. Çörçil tarafından evvelce reddedildiğinden şimdi de kabul edilmiyeceği şüphesiz addedilmektedir.

Times gazetesinin dün sabahki nüshasında da yazılı olduğu veçhile harbin sevku idaresi usullerinin anavatanda sarfolunan harp gayretlerinin yeniden teşkilâtlandırılacağından ısrarla bahsedilmektedir.

Dünkü tebliğde ismi geçen Şeyh Miskin, Der'a ile Kuneytra arasında yarı yoldadır. Sur şehri Beyruta 50 kilometre mesafededir. Litani ırmağı 15 kilometre daha şimaldedir.

General Vavel ve Erkânı harb iyesi

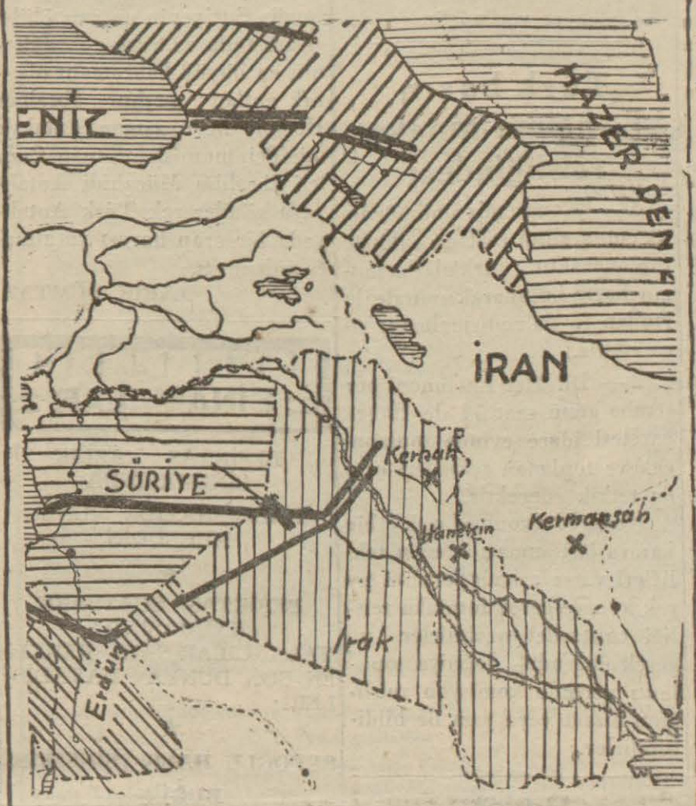

Harp sahasının haritası

Grevci amele

(Başı 1 inci sayfada)

Fabrikanın başlıca altı kapısından ikisinde kavgalar olmuş ve bu methallerin birinde 25, diğerinde ise 60 kişi tevkif edilmiştir. Polis bir otomobili devirmiye çalışan bir grupu dağıtarak tardetmiştir. Fabrikaya ancak birkaç amele girebilmiştir.

Grevci nöbetçilerini dağıtmak için göz yaşartıcı bombalar kullanılmaktadır. Nöbetçi grupları dağılmak mecburiyetinde kalmışlar, fakat bilâhare yine kordon tesisine muvaffak olmuşlardır. Maamafih polis de bir kordon tesisine muvaffak olmuş ve çalışmak için fabrikaya girmek istiyen işçiler bu kordondan geçmişlerdir.

Bahsi geçen yüksek memur daha sonra yaptığı beyanatta vaziyetin çok gergin olduğunu söylemiştir. Fabrikaya vaz'ıyet edilmesi hakkındaki emir B. Ruzveltin mesai odasından telefonla verilmiştir. Bu emir Beyaz Saraydan, fabrikanın bulunduğu mahaldeki kıt'aların kumandanı yarbay Earnşhaw'a bildirilmiştir.

İlk müfrezeyi takviye için iki piyade kıt'ası daha gönderilmiştir. Bunlar 50 kamyona bindirilmiş olarak fabrikaya gelmişlerdir. Cem'an 3000 kişilik bir askerî kuvvet süngülerini takmış ve mitralyözlerle mücehhez bir halde fabrikayı muhafaza altına almıştır. Grevcilerin nöbetçileri birer ikişer dağılmağa başlamışlardır. Fakat bunlardan biri mukavemet etmek istediği için bir süngü darbesile yaralanarak hastaneye kaldırılmıştır.

B. Ruzveltin verdiği emirde fabrikanın asker tarafından işgaline ancak hususî idare altında millî müdafaa ihtiyaçlarını tatmin edecek bir şekilde işliyebileceğine kanaat hâsıl olunca nihayet verileceği tasrih edilmiştir.

Harbiye Nazırı B. Stimson'a amele çalıştırmak ve kumpanyaya tazminat vermek için salâhiyet verilmiştir.

★ Bern, 10 (A.A.) — İngiliz ve Hür Fransız kuvvetlerinin Suriyeye taarruzuna İtalyan devlet adamları hayret etmişlerdir.

Ruzveltin emri

Başı Birincide

beyanat neşretmiştir:

Bu beyanatta ezcümle şöyle denilmektedir:

«Fabrikanın tekrar açılmasını temine karar vermiş bulunuyorum. Fabrikanın derhal faaliyete geçmesi lâzımdır. İşçi mümessilleri ile yapılan bir anlaşma mucibince tavassut görüşmeleri devam ettiği müddetçe imalâta devam olunacaktı. Amele bu anlaşmaya riayet etmiyerek bir hal çaresi bulmak için müzakereler cereyan ettiği sırada faaliyetini tatil etmiştir. Bu vaziyet Birleşik Devletlerin müdafaasına ciddî surette zarar vermiş bulunmaktadır. Bu sebeple ve ordunun başkumandanı sıfatile fabrikanın tekrar işe başlamasına karar verdim.»

B. Ruzvelt normal bir tarzda imalâta tekrar başlanıncıya kadar fabrikanın ordu emrinde çalıştırılmasını emrettiğini tasrih etmekte ve şunları ilâve eylemektedir:

«— Tayyare imalâtında çalışan erkek ve kadınlar memleketin müdafaasında çok mühim bir rol oynıyan zarurî bir vazife görüyorlar, demektir.»

B. Ruzvelt işçilere, hür vatandaşlar sıfatile haiz oldukları hakların himaye edileceğini temin etmekte ve yapılan müzakerelerin âdilâne bir neticeye varması için çalışılmakta olduğunu ilâve ederek bu neticenin mâkable de şâmil olacağını bildirmektedir.

Petenin beyannamesi

(Başı birinci sahifede)

dığı ise hepinizin malûmu olan bir hakikattir.

Suriyedeki Fransız askerleri!

Şu anda siz bir doğru sebep uğrunda silâha sarılmış bulunmaktasınız. Bütün Fransa sizinle beraberdir. Fransız topraklarını kuvvetimizin sonuna kadar müdafaa edeceğiz.»

Vichy, 10 (A.A.) — Amiral Darlan bu akşam saat 21 de radyo ile Fransızlara bir hitabede bulunacaktır.

Times'in bir makalesi

Artık Peten'e hürmet eden kalmamıştır

Amerika yakında Dakar'la uğraşmağa başlayacak

Londra, 10 (A.A.) — Times başmakalesinde diyor ki:

İngiliz ve Hür Fransız kuvvetlerinin Suriyedeki hareketleri Amerikada hararetli bir surette alkışlanmakta ve Amerikada İngiliz ve Fransızlar için duyulan sempati bu teşebbüs dolayısile azalmış bulunmaktadır. Buna mukabil Peten ve iş arkadaşları hakkında beslenen hürmet hisleri hemen hemen tamamile kaybolmuştur.

Vaşington, Suriye ihanetinin, Fransız müstemleke imparatorluğunun sair yerlerinde tekerrür etmesine mâni olmak üzere yapılacak bir tazyikin müessir olabileceği hakkındaki ümitlerini henüz tamamile terketmiş değildir. Dakardaki vaziyetin çok yakından gözönünde bulundurulduğunda şüphe yoktur.

MUSSOLİNİ BEYANATTA BULUNACAK

Roma, 10 (A.A.) — Poptlo d'İtalia gazetesinin yazdığına göre yarın saat 17 de hükûmet parlâmentonun aktedeceği umumî bir toplantıda beyanatta bulunacaktır.

Bu beyanatı Mussolini'nin yapacağı intibaı kuvvetlidir.

Bir albay kumandasında 140 Alman parşütçüsü...

Berlin, böyle bir kuvvetin Suriyede İngilizlere esir düştüğünü tekzip ediyor

Berlin, 10 (A.A.) — D.N.B.: Ajansı bildiriyor: Alman mahfillerinden bildirildiğine göre Röyter ajansı ile şarktaki Hür Fransız radyosu, İngilizlerin Suriyeye yaptıkları tecavüzü gûya haklı göstermek maksadile, içlerinde albay rütbesinde bir subay da bulunan 140 Alman paraşütçüsünün Suriyede İngilizler tarafından esir edildiği haberini işae etmişlerdir. Bu haberde doğru tek bir kelime yoktur. Bu haber, Giride inen paraşütçülerin Yeni Zelânda üniforması taşıdıkları hakkındaki haber gibi tamamile uydurmadır.

Mikado veziri ile konuştu

Tokyo, 10 (A.A.) — Stefani ajansından: İmparator, Başvekil Prens Konoye'yi kabul ederek kendisile vaziyet hakkında görüşmüştür.

SEFARETLER VİŞİ'YE NAKLEDİLİYOR

Paris, 10 (A.A.) — Pariste bulunmakta olan 36 elçiliğin iki bin âzası bugün Paristen hareket ederek Vichy'ye gidecektir.

BİR PROTESTO İSTİFASI DAHA

Londra, 10 (A.A.) — Vişi hükûmeti Başvekâletine bağlı Matbuat Umum Müdürlüğü erkânından olup şimdi Türkiye ve Suriyede bir tetkik seyahati yapmakta olan Raymond Lacoste, Amiral Darlan'ın politikasını protesto maksadile istifasını vermiştir.

MOSKOVA - VLÂDİVOSTOK

Moskova, 10 (A.A.) — Moskova ile Vlâdivostok arasında açılan yeni hava hattı sayesinde bu iki şehir arasındaki seyahat bundan böyle ancak 34 saat sürecektir.

★ Londra, 10 (A.A.) — Daily Telegraph gazetesi yazıyor: İspanyol Fası fevkalâde komiseri General Ergaz, hükûmetile istişarelerde bulunmak üzere Madride gelmiştir.

Hükûmetile yapacağı konuşmalarda herhalde Fransız Fasından bir kısmının İspanyaya terki meselesi de görüşülecektir.

★ Vichy, 10 (A.A.) — D.N.B.: İyi malûmat alan mahfillerden öğrenildiğine göre pazar günü İspanyaya hareket eden Kardinal Gerlier General Franco'ya Mareşal Peten'in hususî bir mesajını götürmektedir.

Birkaç gün Vichy'de kalan Kardinal Gerlier hususî bir vazife almak üzere Mareşal Peten ve Amiral Darlan ile görüşmüştür.

Nafia Vekâletinden :

Elâzığ - Van hattı üzerinde kilometre 71+700 de inşa olunacak köprünün temel zemininde yaptırılacak sondaj işi kapalı zarf usulile münakasaya konulmuştur.

1 — Münakasa 16/6/941 tarihine tesadüf eden pazartesi günü saat on altıda Vekâletimiz Demiryollar İnşaat Dairesindeki komisyon odasında yapılacaktır.

2 — Bu işin muhammen bedeli yirmi beş bin sekiz yüz liradır.

3 — Muvakkat teminatı «1935» liradır.

4 — Mukavele projesi, münakasa şartnamesi, sondaj fennî şartnamesi sondaj plânı ve bayındırlık işleri genel şartnamesinden mürekkep bir takım münakasa evrakı 129 kuruş mukabilinde demiryollar inşaat dairesinden tedarik olunabilir.

5 — Bu işe girmek isteyenler her türlü referans ve vesikalarını bir istidaya bağlıyarak münakasa tarihinden en az üç gün evvel vekâletimize vermek suretile ehliyet vesikası taleb edecekler ve bu ehliyet vesikasını teklif zarfına koymuş bulunacaklardır.

6 — Münakasaya girmek isteyenler, teklif zarflarını 2490 numaralı kanunun ve eksiltme şartnamesinin tarifatı dairesinde hazırlayarak münakasanın yapılacağı saatten bir saat evveline kadar numaralı makbuz mukabilinde İnşaat Eksiltme Komisyonu Başkanlığına vermiş olacaklardır.

2910 4101

İKRAMİYELİ BİLMECEMİZ

Karilerimizden bir çoğunun, neşrettiğimiz bilmecelerin halledilmiş şekillerini bize göndermeleri bilmecelerimize karşı gösterilen alâkanın derecesini bize anlattı. Bunun üzerine, şimdiye kaolduğumuz bu bilmecelere ikmek gayesi ile neşretmekte dar sadece hoş vakit geçirtramiye ve hediye vermeği doğru bulduk. Yarından itibaren «10 bilmece» mizin halledilmiş şekillerini bize gönderen karilerimize muhtelif hediyeler vereceğiz.

Bu hediyelerin neden ibaret olduğunu yakında ilân edeceğiz.

EnSon Havadisin Tarihî Tefrikası : 23

SULTAN ABDÜL'AZİZ ve İMPARATORİÇE ÖJENİ

Yazan: *Ayhan*

Cin tayfasının hâkim olduğu gecenin bu saatında kapıyı kim vurmuştu?

(Bu bir tarih değildir. Vukuat tamamen doğru olmakla beraber karikatürize edilmek suretile yazılmıştır. Kullanılan üslûp da bu bakımdan okunmalıdır.)

Pertevniyal kadınefendi, besbelli derin uykulara varmıştı. İçeriden ses vermiyordu. Valde sultanın tabiatı bir başka idi. Sadece hünkâra mülâyım görünüyordu. Bir başkasına elinden geldiği şiddeti göstermekten çekinmezdi. Üç yüz cariye ile seadetlû padişahın kadın efendileri bile valdeden yaka silkip: Elâman diyorlardı.

İçeriden cevap gelmeyince, hazinedarlar alaca karanlıkta birbirinin beyaz yüzlerinde parlayıp ışıldayan gözlerine bakarak ne yapacaklarını düşündüler. Öyle ya, arslanı dahi istemiş olsa mehdi ülyayı tâciz ederek huzurunu bozuvermek bir âzim mesele idi. Sonunda nâhak yere hışma uğrıyarak gözden düşmek de vardı.

Nöbetçi makulesi kalfaların gecikmesinden hazinedar Arzıniyaz düşmüştü. Gümüş şamdanı elinde tutarak has oda kapısı kenarına yaslanmış, merakla bekliyor, Abdülâziz Hanın odasında soluk işitilmiyordu.

Yoksa şüphelendiği gibi cariyeler şevketlû padişah ile yüz göz olara sıra ile zevk hümayunla lezzetlenmiş mi idiler? Bunun pek istibdad edilecek tarafı yoktu. Kırk bir buçuk maşallah saadetlû padişahın gücü kuvveti ziyadece yerinde olduğu için üç dört değil, eşref saatinde üç beş kere üç dört taze bakiri derâğuş eyleyip haklamağa kadir idi! Şamdandan sızan ısıcı mum yağları, Arzıniyaz kalfanın beyaz parmaklarına dolanıp yakıyordu. Hazinedar, elleri titriyerek ayakları burnuna basıp usulca yürüdü.

Bakalım, kahbeler az evvel söz leşip dedikleri gibi valde sultanı uyandırmaya mı gitmişlerdi! Yoksa, Abdülazaz Hanın sıkıp sardıkça öldürür gibi bayıltan muhkem bazuları arasından sıyrılarak hücrelerine düşüp yorganlarını başlarına mı çekmişlerdi?.

Bir vakitler, Arzıniyaz da böyle yapmış, hünkârın (efendiliğinde) o zevki bir gececik damla damla ciğerlerine ve ruhuna akıtıp dağıtmıştı. Yeni yaka üç beş cariyenin fendine düşecek-lerden değildi.

Alaca koridorlarda ihtiyatla adım atıyor, yavaş ilerliyordu. Valde dairesi köşesini dolanacağı zaman, geriledi. Pertevniyal kadın efendinin hâs cariyeleri, kapı eşiğine başlarını koymuşlardı. Açık saçık yatıyorlardı. Kendilerinden geçmişlerdi. Bir yeni takım, ayakta fısıldaşarak korku ile kapıyı vuruyorlardı. Arzıniyaz, saf kızcağızlardan yok yere şüphelenmiş, aslı yok mânaya kapılıp uymuştu. İşte üçü dördü bir arada valde sultan kapısını vuruyorlardı. Toy çocuklardı. Çekingenliklerinden, kapıya lâyıkı gibi vuramıyorlardı. Hazinedar kalfa gülerek yanlarına yanaştı:

Neye pekçe vurmuyorsunuz? Bunda ne var? Efendimiz irade etmediler mi? Siz seslenir çağırırsınız. Elbet icabet buyurur. Savulun oradan. Valde kapısı işte böylece vurulur!

Dedi ve cariyelerden ikisini yumuşak bazularından tutarak silkip kenarak iteledi. Oda kapısına pekçe vurdu.

— Sultanım. Ağyar değil gelen Arzıniyaz kulunuz.

Diye seslendi. Valde sultanın kesik horultuları durmuştu. İçeriden telâşlı çatlak bir seda geldi:

— Gecenin bu vaktinde ne istersiniz? Sabah ola hayır ola. Kapımda söyleşen kimdir? Arzıniyaz kalfanın yüzü sararmıştı. Valde sultan uykusundan uyanmıştı ama, nevmi hümarile (51) dışarıdan söyleneni anlamıyordu:

— Şevketlû efendimiz. İrade buyuruyorlar!

Valde sultan sarayı hümayundan kadın efendi oldu olalı böyle gece yarısı telâşla uykudan uyandırıldığını bilmiyordu. Cennetmekân Mahmud Adli hanın «marazı mevt» (52) ile pençeleşip Esma sultan kasrında gönlü bulandığı zettin efendiyi de çağırtmışlardı. Ama, efendi mabeyin dairesinde demlerde bile rahatını bozan olmamıştı. Gece yarısından sonra kapısını şiddetle vurup çağırmak ne demekti? Acap arslanına ansızın bir fenalık mı gelmişti? İnsan hali idi bu. Umulmadık şeyler olmak ihtimali vardı. Alna yazılan başa gelip çekilmek mukadderdi. Yatağından sıçrıyarak kapı arkasına koştu. Zayıf bacakları titreşiyordu. Beti benzi kül kesilmişti. Ne vardı ki? Kaç saat evvelinden hünkâr dairesinde bir keyifli görüşüp gülüşmüşler, bir aralık Yusuf İzolduğu için gelememişti. Valde sultan kısık kandil huzmeleri arasında kadidden bir hayalet gibi görünüyordu. Kapıyı açmadan tekrar sordu:

— Bu vakit arslanım beni ne etsin? Açık söyle bana. Sen kimsin? Ne istersin?

— Arzıniyaz kulunuz. Efendimiz bir türlü uyumuyorlar. Gözlerine katre uyku girmediğini söylüyorlar, valdelerini istiyorlar.

Pertevniyal sultanın dizleri kesilmeğe başladı. Kapı ardına yıkılacak gibi olmuştu. Dışarıdan gelen ses, Arzıniyazındı. İnsin (53) eli etek çekerek meydanı cin tayfasına bıraktığı gece yarısında hazinedar kalfanın gelip pençe kapı vurmasının kimbilir nasıl sebepleri vardı? Has odada bir felâket olmuştu da, valde sultanı birdenbire uyandırıp haber etmekten heder mi eylemişlerdi? Pertevniyal kadın efendinin boğazı kurumuştu. Titreyen parmakları ile kapı sürgüsünü çekerek başını koridora uzattı. Başlarını eşiğe koyup yatan cariyeler de uyanmışlar, gözlerini uğuşturuyor, bulanık gözlerle mânasız bakıyorlardı.

Arziniyazın yüzü sararmıştı. Padişahın nöbetinde bulunan cevariden üçü dördü de oradaydı. Pertevniyal sultan sol elile kalbini bastırarak (ıçkırıklı) kekeledi:

— Arslanıma bir şey mi oldu? Allah göstermesin. Gayri bu dünya başıma zindan kesilir. Saklamayın, doğrusunu söyleyin!

— Vallah, ve Tallah değil. Az evveline kadar saadetle (ney) üfler, taksim ederlerdi Sultanımı görmek diliyorlar.

— Bak. Hilâf söylerseniz encamını düşünün!

— Mübarek başınız için hilâf arzetmiyoruz. Hem Allaha emanet. Efendimiz, lânelerinde (!) heybetlüce dolaşıp duruyorlar. Bir şeyleri yok.

Arzıniyazın ardında durup siperlenen cariyeler, bir tarafa çekildiler, valde sultanın hışmına uğramaktan korkuyorlardı. Pertevniyal sultanın şüpheden yanarak kan sızan yüreğine ferahlık gelmişti. İşte arslanına bir şey olmamıştı. Zahir tenhaca (Ney) üflemekten gına getirerek valdesini özlemiş olacaktı. Arslanının, böyle bedhuyluk ettiği görülmüş değildi. Vaktinde bâlin (54) saadete baş koyar, zamanında bidâr (55) olup haremsaray içinde gezinirdi. Zahir bu gece sinirleri tutmuş olacaktı? Valde sultan olup padişahı cihan gibi arslan yetirmek bir kolay iş değildi. Safa ile fahrı olduğu misillû, kahru cefası da olmak gerekti. Pertevniyal sultan:

— Varıp şalımı sırtıma alayım. Önüm sıra kavuşup haber veriniz. Şimdi geliyorum, dedi.

Zayıf vücudile gölge gibi içeriye çekildi. Çok geçmeden cariyeler arasından geçerek hünkâr odasına gitmeğe başladı. Arzıniyaz kalfa Çabuk davranıp evvelden padişaha haber götürmeğe seğirtti. Abdülâziz Han sedire yan gelip uzanmıştı. (Ney) i yanı başına düşmüştü. Takkesi yastık üzerinde duruyordu. Entarisinin yakası açılmıştı. Etli beyaz göğsünde kıvırcık kılları görünüyordu.

Arzıniyaz kalfa kapıyı tıkırdatarak içeriye girdi. Padişah gözlerini kapamıştı. Besbelli derin seyler hayal ederek avunuyordu.

(51) Uyku sersemliği.
(52) Ölüm halinde.
(53) İnsanın.
(54) Yastık.
(55) Uyanma.

Operatör, Üroloğ ve Kadın Doktorlarının müşterek toplantısı

Türk Ginekologi Cemiyeti, Türk cerrahî ve Üroloji cemiyetleri âzasının da iştirkile Dr. Ahmet Asım Onur'un reisliği altında fevkalgde bir toplantı yapmıştır. Bu içtimada aşağıdaki mevzular üzerine tebliğler yapılmış, vak'a ve müstahzarler gösterilmiştir.

1 — Ginekolojik röntgen teşhisinde dikkat edilmesi lâzım gelen noktalar, Dr. Mahmut Ata

2 — Her iki yumurtalığın iri ve çabuk büyüyen psödomusinli kist adenomları Dr. Asım Onur

3 — Ameliyatla çıkardığı bir rahim cismi kanseri piyesi Dr. Asım Onur.

4 — Hususiyeti olan Havalei Nifasiye vakası ve tedavisi Dr. Asım Onur.

5 — Bir kist adenoma papilleris müstahzarı. Prof. Kenan Tevfik.

6 — Gebelik kusmalarının modern tedavisi ve alınan neticeler. Prof. Kenan Tevfik.

Bundan sonra muhtelif ameliyatlara ait tıbbî filimler gösterilmiş ve bu senenin son celsesine nihayet verilmiştir.

Türk basın birliğinin mıtaka reisliğinden:

1 — Kongremiz önümüzdeki cuma günü saat on dörtte toplanacaktır. Arkadaşlarımızın hazır bulunarak mütalealarından faydalandırmalarını rica ederiz.

2 — Dilekler Encümeni perşembe günü saat 11 de Haber gazetesi idare evinde toplanacak ve toplanan teklifleri orada tetkik edecektir.

Kongrede konuşularak bir karara bağlanması istenen teklifleri varsa arkadaşlarımız gerek kongre gerek mıntaka reisliği vasıtasile yazabilirler ve gerek doğrudan doğruya toplantı yerinde komisyon reisliğine bizzat veya yazı ile bildirebilirler.

Davet

İstanbul Cumhuriyet Müddeiumumiliğinden:

İstanbula geldiği anlaşılan Çanakkale C. M. U. Muavini Reşat Türel'in acele memuriyetimize müracaatı ilân olunur.

Meçhul ve esrarengiz Suriye: 11

Bir Türk düşmanı:

(Başı ikinci sayfada)

emaneti İngilizlerden devir ve teslim almağa geldiği vakit Suriyeyi karmakarışık ve kırk parçaya ayrılmış bir vaziyette buldu.

Beyrut vilâyeti ile Lübnan müstakil mutasarrıflığı birleşmiş ve Büyük Britanyaya benzer şatafatlı bir isim alarak: «Lübnanı Kebir» yani «Büyük Lübnan» namında ismi büyük kendi küçük bir devlet olmuştu.

O zamanlar Fransızdan ziyade Fransız olan Lübnanlılar, istiklâlin alâmeti olan bayraklarına bile istiklâlin rengini verememişler ve Fransız bayrağını olduğu gibi kabul edere kortasına Lübnan sembolü olan bir çam ağacı resmi oturtmakla iktifa etmişlerdi.

Şamın ezelî rakibi olan Halep «Şimalî Suriye» diye kendi başına bir devlet kurmuş ve bugün Suriyenin en aziz ölüleri arasında ve Suriye ihtilâlinin en büyük kahramanı olarak anılan meşhur İbrahim Henano ile o zaman Antakya müddeiumumîsi bulunan Ceza'irli İbrahim Mücahidi Antakyaya göndererek Türk Antakyada bir arap havası yaratmağa çalışmıştı.

TARIK MÜMTAZ

SİNAMALAR

BEŞİKTAŞ YAZLIK SİNEMASINDA

HAZIM, HALİDE, MÜNİR NUREDDİN

★

BEŞİKTAŞ SUATPARK SİNEMASINDA

YALANCILAR ŞAHI RENKLİ EN SON DÜNYA HAVADİSLERİ

★

BEYOĞLU HALK SİNEMASI

BUGÜN

Matine 11 de gece 8 de

3 Büyük Film Birden

1. Şeyhin oğlu Türkçe sözlü şarkılı.

2. Herkes ondan bahsediyor avantür.

3. 3. Silâhşör Kovboylar

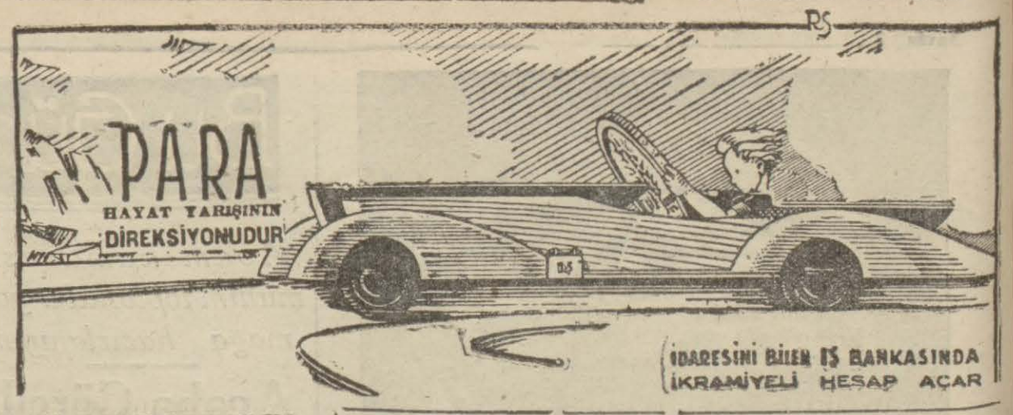

T. İŞ BANKASI

Küçük Tasarruf Hesapları

1941 İKRAMİYE PLÂNI

KEŞİDELER: 4 Şubat, 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır.

1941 ikramiyeleri

1 adet	2000	liralık	= 2000.—	L.
3 »	1000	»	= 3000.—	»
2 »	750	»	= 1500.—	»
4 »	500	»	= 2000.—	»
8 »	250	»	= 2000.—	»
35 »	100	»	= 3500.—	»
80 »	50	»	= 4000.—	»
300 »	20	»	= 6000.—	»

Askerlik işleri

Şubeye Davet

Üsküdar Askerlik şubesinden:

Bu yıl Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi, Eczacı, Diş tabibi kimya şubesinden mezun olanların 941 Temmuzunun ilk yarısında Ağustosun birinci gününe kadar son yoklamaları yapılacağından şubede kayıtlı olup da bu yıl mezun olanların mezuniyet vesikalariyle birlikte nüfus cüzdanları ve fatograflariyle şubeye gelmeleri taşrada bulunanların bulundukları mahallin askerlik şubelerine müracaat eylemeleri ve bu müddet içinde yoklamalarını yaptırmıyanlar bakayâ sayılacağı ilân olunur.

★

Beşiktaş Askerlik şubesinden:

Şubemizde kayıtlı 297 doğumlu 5. sınıf hesap memuru Mehmet oğ. Rasim (323 * 13) ve Yd. istihkâm teğmeni 316 doğumlu Sadık oğ. Kâmilin (32577) pek kısa bir zamanda şubemize müracaatı. Etmediği takdirde hakkında 1076 sayılı kanunun maddei mahsusuna göre kanunî muamele yapılacağı ilân olunur.

Nafıa Vekâletinden:

Bursa — Mustafakemal paşa — Okçugül arasında yapılacak olan demiryol etüt ameliyatı kapalı zarf usulü ile münakasaya konulmuştur.

1. — Münakasa 25/6/941 tarihine tesadüf eden çarşamba günü saat onaltıda vekâletimiz demir yollar inşaat dairesindeki komisyon salonunda yapılacaktır.

2. — Bu işin muhammen bedeli yirmi sekiz bin ikiyüz liradır.

3. — Muvakkat teminatı iki bin yüz onbeş liradır.

4. — Mukavele projesi, eksiltme şartnamesi, bayındırlık işleri genel şartnamesi, etüt fennî şartnamesi güzergâh haritası ve diğer evraktan müteşekkil münakasa evrakı yüz kırk kuruş mukabilinde demiryollar inşaat dairesinden tedarik olunabilir.

5. — Bu münakasaya girmek isteyenlerin her türlü referanslarını gösterir vesikalarını bir istidya bağlayarak münakasa tarihinden en az üç gün evvel vekâletimize müracaat ederek bu iş için ehliyet vesikası istemeleri ve alacakları bu vesikayı teklif zarflarına koymaları lâzımdır.

6. — Münakasaya iştirâk edecektlerin, teklif zarflarını 2490 numaralı kanunun ve eksiltme şartnamesinin tarifatı dairesinde hazırlayarak münakasanın yapılacağı saatten bir saat evveline kadar numaralı makbuz mukabilinde komisyon başkanlığına vermiş olmaları lâzımdır. «4373»

Devlet Demir Yolları ilânları

Muhammen bedeli (3500) lira olan iki adet hava kompreşörü (16.6.1941) Pazartesi günü saat (11,15) on bir on beşte Haydarpaşada Gar binası dahilindeki komisyon tarafından pazarlık usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin (525) liralık kat'i teminat ve kanunun tayin ettiği vesaikle birlikte pazarlık günü saatine kadar komisyona müracaatları lâzımdır.

Bu işe ait şartnameler Komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. «4388»

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası

Kuruluş Tarihi: 1888. — Sermayesi: 100.000.000 Türk lirası

Şube ve Ajans adedi: 265

Ziraî ve Ticarî her nevi banka muameleleri.

Para biriktirenlere 28.800 lira İkramiye veriyor

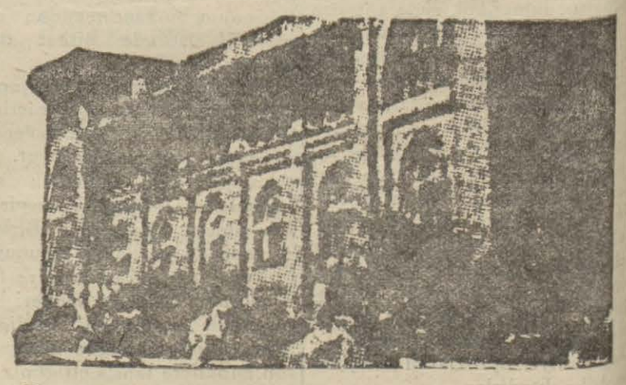

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara denede 4 defa çekilecek kura ile aşağıdaki plana göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 adet	1.000	Liralık	4.000 Lr.	100 adet	50	Liralık	5,000 Lira
4 »	500	»	2.000 »	120 »	40	»	4,800 »
4 »	250	»	1.000 »	160 »	20	»	3,200 »
40 »	100	»	4.000 »				

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kuralar senede 4 defa 11 Eylûl, 11 Birincikânun, 11 Mart ve 11 Haziran tarihlerinde çekilecektir.

Hazinedar kalfa mayıs aylarında gül koncaları üzerine esip sürtünen hafif sabah rüzgârları gibi sessizce yanaştı. Abdülâziz Hanın ayağını öptü. Padişah birden bire silkinerek gözlerini açtı. İrkilip hazinedara baktı:

— Ne var? Sen misin? İyi akıl ettin de geldin. Aferin hoşunduk. (hoşnuduk. Hoşnuduz. Hoşnuttuk demek) böyle olmalı. Biliyorum. Alelsabah Beylerbeyine gideceğinden ötürü geldin sen. Ora da bir şey yapacak değilsin. Sultanın hizmetinde bulunursun. Ben gece gelirim ama saatini kestirip atamam. Ardınca hareme gelen nedimesine dikkat ettin mi bir kere? Şeytana pabuç çıkartır! Onun gibi üç tane daha vardır. Yassıdan sonra kâffesini bir güzel eğlendirip avundurursun! Bak. Hacetin olursa iki cariye dahi al. Lâkin saz bilmeleri şart olsun. Çalıp oynarsınız.

Arzıniyaz kalfa, evvelâ hünkârın yan geldiği sedir kenarını diz çöktü. Abdülâziz Hanın çok yumuşak elini alarak öpüp baş üzerine koydu. valde sultanın gecikmeden geleceğini bildiğinden geriye çekildi:

— Ebrukeman bu kârın ehlidir. Onu alacağım.

Sultan Aziz yattığı yerden imparatoriçe kadar olgun hazinedarın güvem renkli kadife gözlerine süzülüyordu. Hazinedar az güzel değildi. İşte dilediğini yapmak elinde idi. ama, insan oğlu nedense ırak olana erişip kavuşmağa can atıyordu! Dışarıda ayak sesi oldu. Arzıniyaz.

(Devamı var)

Enson Havadis

Abone Şartları:	Türkiye için Kr.	Hariç için Kr.
Senelik	1000	1700
Altı aylık	550	1000
Üç aylık	275	550
Aylık	100	

Sahip ve Başmuharriri: NİZAMETTİN NAZİF
Neşriyat Direktörü: ŞÜKRÜ SARACOĞLU
İdarehane: Cağaloğlu, Nuruosmaniye Caddesi No. 36

En Son Havadisin Cinayet ve Macera Tefrikası: 19

KANLI LOKANTA

Çeviren: *M. S. Çapanoğlu*

— 9 —

YENİ KURBANLAR

Jandarma ve adliyenin yaptığı tahkikat bir netice vermedi. Evdeki hizmetçilerin, Şarlın,, Morisin karısının, lokantadakilerin ifadelerinden, yapılan sorgularından bir ipucu ele geçmedi, Martenle Fetiş bu işten de yakalarını sıyırdılar, ucuz kurtuldular.

Esasen, Marten ailesi hakkında, halk kötü bir fikir sahibi değildi. Hattâ jandarmalar ve adliye bile ondan şüphelenmiyorlardı. Bunun da sebebi vardı: Dağ başında, ateşsiz, yemeksiz, yersiz kalan bir takım fıkara yolcuları lokantaya misafir ederler, önlerine sıcak çorba korlar, gece orada yatırırlardı.

Gördükleri bu iyiliği, şurada burada minnetle yâdederler, bu da Marten ailesinin hayırperverlikle meşhur olmalarına vesile olurdu.

Bir gün, Marten kızlarile beraber şehire gitmişti. Lokanta madam Martenle Fetiş kalmıştı. Dereden tepeden konuşulurken, lokantanın kapısı vuruldu. Gelen genç bir kadındı. Güzelce bir şeydi de... Olgun ve dolgun bir vücudü, sıcak bakışları vardı. Fetiş, kadının etrafında dolaşmağa başladı.

Arap, gönlünü kaptırdığı Katelinden yüz bulamayınca, harap olmuştu. Çok üzülmüştü. Hiç olmazsa bu kadınla gönlünü avutmak istiyordu.

Madam Marten, Fetiş'in, pervaneler gibi genç ve güzel kadının etrafında dolaşmasından fena hal de sinirlendi. Yüzü kıpkırmızı oldu. Gözleri büyüdü, parıl parıl yanmaya başladı. Dik dik Fetişe bakarak yerinden kalktı, mutbağa gitti, tencereleri, tabakları düzeltmeğe başladı. Bir aralık Araba seslendi:

— Fetiş biraz gelir misin?

Arap mutbağa gitti; Madam Marten mukaddemeye falan lüzum görmeden, sert ve hiddetli, emreder gibi konuştu:

— Bu kadının yanında dolaştığını, ona dokunduğunu istemiyorum.

— Bundan size ne?..

Marinin yüzü sarardı, dudakları titremeğe başladı. Gözlerinde kıskanç ışıklar parlıyarak haykırdı:

— Bana ne mi?..

— Öyle ya! Ben sizin kocanız değilim ki... Benim yerimde baba Marten olsaydı, eh, o zaman hakkınız vardı. Halbuki ben...

Madam Marten Fetiş'in sözünü kesti:

— Marteni kıskanmıyorum, seni kıskanıyorum, anladın mı?

Bu itiraf, Arabı şaşırttı. Gözleri faltaşı gibi büyüdü:

— Bu söylediğin, dedi. doğru mu?..

Kadın, güldü, cevap vermeden Fetiş'in boynuna sarıldı, dudaklarını, Arabın dudaklarına teslim etti.

Onlar, yukarı çıkarken, güzel yolcu kadın, sandalyada oturmuş, Fetiş'in önüne koyduğu şaraptan yudum yudum içiyordu.

İhtiras yangınını, Arabın göğsünde söndüren Madam Marten dedi ki:

— Aşağıdaki kadını kıskanıyorum. Onu öldüreceksin.

— Canım, ne günahı var onun?. Sonra paralı bir şey de değil ki... Sonra bunda kıskanacak bir şey yok... O, biraz sonra gidecek.

— Ben öyle istiyorum.

— Peki senin dediğin olsun.

Aşağı indklieri zaman, Fetiş, iki kadeh daha aldı, madam Martenle beraber, yolcu kadının masasına oturdular, hep beraber içmeğe başladılar.

Bir aralık, Madam Marten kalktı, mutbağa gitti, dolaptan bir havlu çıkardı, kovada ıslattı, sonra Fetiş'i çağırarak uzattı:

— Al şunu, vaktile işini bitir, belki gelen giden olur. Tenbelliğin lüzumu yok.

Arap, ıslak havluyu aldı, yavaş yavaş geldi, yolcu kadının arkasına yaklaştı, büyük bir çabuklukla başına sardı, sonra çenesinin altından kıvırmağa başladı. Zavallı kadın, sandalyadan düştü, şimdi çırpınıyor, ayakları titriyor, korkunç hırıltılar lokantayı dolduruyordu. Beş dakika sürmedi bu ihtilâç, kadıncağız boğuldu.

Madam Marten:

— Şimdi bunu omuzla, lokantadan uzak bir yerde, dağdan yuvarla, parçalansın...

Kadın, bunları söylerken, çeplerini karıştırıyordu. Zavallının cebinde 50 franktan başka parası yoktu. Madam Marten bunları aldı, Fetişe verdi.

Bir kaç gün sonra, kadının cesedi, bir çukurda bulundu. Jandarma tahkikata başladı. Doktor boğulmak suretile öldüğüne dair rapor verdi, fakat, bütün araştırmalara rağmen katil yakalanmadı.

Piyerbilde, Marten ailesile Fetiş, bütün kış, gelen yolcuları öldürerek soydular. Bazılarının üstünde dolgunca para çıktığı gibi, bazılarının cebinde, ehemmiyetsiz miktarda para bulunuyordu. Mamafih katiller, yolcularda bol para olup olmadığını anlamaya lüzum görmeden öldürüyorlar, talihlerine ne çıkarsa «eyvallahı» diyorlardı. Çok defa da, öldürdükleri adamların cebinde beş frank çıkıyordu.